

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 149.

Piątek, 25 Czerwca (7 Lipca).

1865 r.

Wychodzi codziennie oprócz dni następujących po Świątach uroczystych i niedzielach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, Ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 4, za 2-krotne k. 6, za 3-krotne kop. 8. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — Listy przyjmują się tylko frankowane. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji.

Rok 2.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie op. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się; — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnoszenie do domu opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Poczty w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 k. 20. — Półrocznie rs. 4 k. 60. — Kwartalnie rs. 2 k. 30. — Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się Rs. 1.

Z powodu bieżącego kwartału trzeciego, i w obec coraz wzrastającej cyfry prenumeratorów, Dyrekcja uważa za stosowne prosić o jak najwcześniejsze zgłaszanie się z prenumeratą, szczególnie na prowincji, na właściwych stacjach pocztowych, gdyż tą drogą zapisane egzemplarze nie tylko dostarczane są najspieszniej i najregularniej, ale zarazem z oszczędzeniem portu, niezbędnego na posyłkę pieniędzy do Dyrekcji.

Opóźniający się sami sobie winę przypiszą, jeśli Dyrekcja, odbijając liczbę egzemplarzy odpowiednią wczesnym zapisom, nie będzie w stanie później zgłaszającym się dostarczyć całkowitego kompletu swego pisma.

Cena Dziennika pozostaje też sama jak dotychczas, to jest:

w Warszawie, z roznośaniem:

rocznie rs. 8 kop. 60.

kwartalnie „ 2 „ 15.

miesięcznie „ „ „ 72.

na stacjach pocztowych, w Królestwie: rocznie rs. 9 kop. 20

kwartalnie „ 2 „ 30

Prenumerata na stacjach pocztowych na mniej jak na kwartał nie przyjmuje się.

Pragnący odbierać Dziennik pocztą w kopertach, dopłacają oprócz tego kwartalnie rs. 1.

Do Cesarstwa Dziennik inaczej jak w kopertach prenumerowany być nie może.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Najwyższe podziękowanie. — Rada administracyjna. — Dyrekcja dróg żel. w-w. i w-b.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa: Przegląd polityczny. — Zajadłość stronictw w emigracji. — Ks. Adam Sapieha. — *Nowiny ze świata.* — Pismo hr. Chambord; *la Tribune ouverte.* — Przyjęcie u Papieża. — Sprawa rzymsko-włoska. — Rozmowa p. Bismarcka z ks. Augustenburskim. — Budżet Indii. — Zaraza syberyjska. — Najwyższy reskrypt i podziękowanie. — Jen.-ad. Krabbe. — Przeglądy wojsk. — Listy nadawcze. — Bank państwa. — Ameryka. — Austrija. — Azja. — Francja. — Grecja. — Hiszpanja. — Meksyk. — Prusy. — Turcja. — Włochy. — Korespondencje ze Lwowa, z nad Pełtwy, z Wiednia i Zürichu. — *Patryjoci świętoszkowie*, (studjum biograficzne — Ks. K. Mikoszewski). — *Kronika.* — *Fejleton (Ciernie kwitnące; c. d.).*

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, d. 24 Czerwca (6 Lipca).

NAJJAŚNIEJSZY PAN mając SOBIE przedstawiony najpoddanniejszy adres 127 szlachty właścicieli ziemskich z powiatu lubelskiego, w którym wyrażają swe szczere współczucie dla boleści jaka dotknęła JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKĄ MOŚĆ z powodu zgonu WIELKIEGO KSIĘCIA CESARZEWICZA MIKOŁAJA ALEKSANDROWICZA, Najmiłościwiej rozkazać raczył: wszystkim osobom które ten adres podpisały, za wyrażone przez nie uczucia, oświadczyć w Imieniu JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI szczere podziękowanie.

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA II-go,

CESARZA WSZECH ROSJI, KRÓLA POLSKIEGO etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

W zamiarze powiększenia dochodów kasy miasta Warszawy, i w celu pokrycia w części wydatków po-

noszonych przez nią corocznie na utrzymanie w czystości i porządku placów miejskich oraz na urządzenie chodników;

Rada Administracyjna Królestwa, na przedstawienie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła i stanowi:

Artykuł 1. Zajmowane na placach targowych w mieście Warszawie przez przekupniów miejsca, winny być rozdzielone na części, — po sażeniu kwadratowym trzymające, — i te części mają być po szczególe oddawane w dzierżawę przez publiczną licytację, na korzyść miasta, na termina, jakie oznaczy Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Art. 2. Zabrania się oddawać jednej osobie więcej jak dwie części na jednym placu.

Art. 3. Za zajmowanie chodników pod urządzenie rusztowań i części ulic na skład materiałów przy budowie i restauracji domów w mieście Warszawie, ma być na rzecz kasy miejskiej pobierana od każdego arszyna kwadratowego zajętego chodnika i ulicy opłata po 2 kop. sreb., czyli za sażeń kwadratowy kop. sreb. 18 na miesiąc.

Art. 4. W tej samej wysokości pobierana będzie na rzecz kasy miejskiej, opłata z przestrzeni miejskich oddawanych pod budowę: cyrków, karuzeli, menażerij i tym podobnych czasowych zabudowań, urządzanych w widokach przemysłowych i spekulacyjnych w mieście Warszawie.

Art. 5. Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być zamieszczone, Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych porucza.

Działo się w Warszawie, dnia 8 (20) Czerwca 1865.

Намѣстникъ, Генераль-Адъютантъ:

(подписаль) Графъ Бертъ.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій въ Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ (подписаль) Кн. Черкасскій.

P. o. Sekretarza Stanu, (podp.) A. Zaborowski.

Towarzystwo Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej. — Uchwałą Ogólnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Towarzystwa Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej w dniu 30 Czerwca r. b. odbytego, dywidenda od Akcij za rok 1864 na rsr. 4 kop. 75 ustanowioną została.

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

CIERNIE KWITNĄCE.

(Ciąg dalszy *)

II.

Jak wszyscy pomagają szczęściu szczęśliwych ludzi. Już liście z drzew opadły w ogrodzie pana Krzysztofa, puste były wszystkie kwatery, tylko jarmuż zimowy wyczekiwał na mrozy, zieleniąc się sam jeden, a niezmordowany właściciel ze stróżem i parobkiem rozpoczęli zawijanie drzew delikatnych w słomiane futra. I to było szczęście pana radcy, że jeszcze wysiadywał pod gołym niebem, nie wiedząc co dzieje się przez dzień cały pod dachem dworka. A tam formował się wielki spisek przeciwko niemu; pan Antoni zaproponował matce, żeby z Reginką i Józją wybrała się do teatru na głośnej sławy operę. Od lat ośmiastu nie było o tem mowy w domu, zwłaszcza gdy radca statecznie odmawiał przyzwolenia na lożę pierwszego piętra, a pani radczyni o galerjach teatralnych słuchać nie chciała. Pan Antoni już parę razy ofiarował się być fundatorem loży, jednakże i to nie pomagało, bo radca dla tego samego nawet do zafundowania loży chodzić nie pozwalał, żeby się kobiety nie narowiły, a potem jego kieszeń atakowaną nie była. Ułożono tedy intrygę bardzo zręcznie, że radczyni

z Reginką, Józją i Antonim pójdą aż na Nowy-Świat do znajomych na mały wieczorkowy sejmiczek. Dla pana radcy ułożono się partję pogadankową i wistową, jeżeliby chciał zagrać, czego się rzadko dopuszczano, a pan kontroler wciągnięty do tego spisku, ani wiedział czego się dopuszcza, sprowadzając na żądanie pani radczyni do dworka na Nowolipiu — gawędziarzy najulubieńszych pana radcy, w dniu i godzinie umówionej. Antosia została na ten dzień zamianowaną na urząd vice-gospodyni, studenci mieli przez matkę surowo zapowiedziane sprawowanie się spokojne, — i wszystko poszło gładziutko.

Radcy nie pogniewała wcale wyprawa na wieczorynkę, a w szcudrośliwości wielkiej — dał zonie pół rubla drobnymi na dorożkę w przypadku deszczu niespodziewanego, co w porze jesiennej łatwo zdarzyć się mogło. — Uderzyło go to cokolwiek, że pani radczyni miała na sobie swoje odświętną szafirową suknię mantynową, którą odświeżyła rozlicznymi dodatkami u gorsu; zdawało mu się, że widzi na jejmości wszystkie jej broszki, bransoletki, spinki i szpilki, nie mówiąc już o czterech sznurkach familijnych pereł, między którymi blisko czwarta część obumarła. Za to czepiec był świeżuteńki i arcyparadny, koronkowy, taka sama berta u stanika, i u rąk wielkie wiszące mankiety. Reginka miała na sobie jedną z swoich trzech wyciętych sukien, a najkosztowniejszą, bo popielatą, bareżową z szlakami jedwabnymi, także wykoroneczkowaną cokolwiek. Włosy uczesała sobie sama, nie tyle według mody, ile według swojej wła-

snej fantazji, a z czem było jej bardzo do twarzy, zwłaszcza, gdy powpinała w warkocz ghirlandki z jajołeczków i konwalij.

Pan Antoni, strojny elegancko, stawił się na umówioną sekundę; radczyni pożegnała gości, przepraszając uprzejmie, i towarzystwo ruszyło w drogę. Żeby nie robić chałasu w pobliżu dworku, Antosia kazała stanąć najętej karecie wagnerowskiej o kilkadziesiąt kroków za granicą posesji rodzicielskiej, — do której gdy wsiadła rodzina, pan Antoni wystąpił do siostrzyczek z małym kazaniem, ucząc przyzwoitego i eleganckiego zachowania się w teatrze. Potem każdej z siostrzyczek podał lorynetkę, ucząc obejścia się z tem narzędziem, a zalecał używać go koniecznie, bo tego dobry ton wymaga, chociażby się miało wzrok najlepszy w świecie.

Szczęśliwie zajechali do teatru, pan Antoni poprowadził matkę, puszczając przodem w parkę zrosnięte siostrzyczki, które miały cokolwiek za lice okrycia jesienne, dla tego pani radczyni mijając toalety dystygowane, westchnęła głęboko i zapłonila się gniewem, przypomniawszy sobie skapstwo męża, który ją wszędzie i zawsze nabawia upokorzenia. Wszelako, gdy okrycia zostały u lożmajstra na korytarzu a toalety dam frontowych były w porządku, radczyni nie troszcząc się już o Józję zasadzoną w tyle, a która miała białą i to już kilkakroć praną muślinową sukienkę, — nabrała humoru; zwłaszcza, gdy za ukazaniem się swoim, zobaczyła kilkadziesiąt lorynet zwróconych na Reginkę.

*) Patrz Nra 26, 29, 30, 32, 35, 40, 42, 44, 48, 50, 54, 56, 59, 61, 62, 68, 69, 79, 81, 141 i 147.

W skutku tego Rada Zarządzająca podaje do wiadomości pp. Akcjonariuszów, że począwszy od dnia 5 b. m. i r., powyżej oznaczona dywidenda za złożeniem właściwych kuponów i specyfikacji numerów ułożonej według numerów porządkowych i przez posiadacza kuponów podpisanej (w Kasie Głównej w Warszawie w tym celu bezpłatnie udzielane będą formularze) wypłacona będzie w następujących Kasach: 1) w Warszawie w Kasie Głównej Towarzystwa od godziny 10 z rana do godziny 2 z południa; 2) w Berlinie w Domu Handlowym P. P. Feig et Pinkus; 3) w Wrocławiu w Kasie Zjednoczenia Bankowego Szlązkiego; 4) w Amsterdamie w domu Handlowym PP. Lippman, Rosenthal et Comp.; 5) w Krakowie w domu Handlowym P. Antoniego Hölzel. Wypłacone w miesiącu Stycznia r. b. zaliczenie na dywidendę za rok 1864 w kwocie rs. 1 k. 50, potrącone będzie przy wypłacie powyższej dywidendy rs. 4 kop. 75. Wypłata dywidendy będzie miała miejsce do 4 Sierpnia r. b. Wszelako odtąd dla dogodności pp. Akcjonariuszów w dniu 22 każdego miesiąca w Kasie Głównej Towarzystwa w Warszawie poczynając od 22 Sierpnia r. b. kupony zaległe, wypłacane będą. Akcje wylosowane w roku 1864 i latach poprzednich, począwszy od dnia 15 Lipca r. b. wypłacane będą przez ciąg jednego miesiąca w Kasach powyżej oznaczonych, według wartości imiennej po rs. 100; nadto w myśl § 44 Ustawy Towarzystwa posiadacz akcji wylosowanej otrzyma akcję pożytkową w miejsce wylosowanej. W tymże samym czasie wypłacana będzie dywidenda za kupony od akcji pożytkowych w kwocie rs. 1 kop. 75.

Dyrekcja Dróg Żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej.—Ponownie podaje do wiadomości publicznej, że według przepisów obowiązujących, ekspedycja bagaży winna być zamknięta na minut 15 przed czasem oznaczonym na odejście pociągu. Osoby wyjeżdżające z Warszawy zechcą przeto wcześniej zgłosić się z bagażami, gdyż w razie przeciwnym same sobie winę przypiszą, jeżeli do następnego pociągu w Warszawie pozostaną. Nadmieniam się, że Ekspedycja bagaży otwarta jest na dwie godziny przed odejściem pociągu.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa d. 24 Czerwca (6 Lipca).

Przesilenie ministerjalne w Austrii, w d. 4 b. m. nie było jeszcze rozstrzygnięte, jakkolwiek cesarz wróciwszy do Wiednia 2-go, natychmiast wezwał do siebie pp. Mensdorffa, Schmerlinga i hr. Belcredi. *Wanderer* z 4-go zapewnia jednak, że hr. Belcredi został ostatecznie mianowany ministrem stanu w miejsce p. Schmerlinga. Podług tego dziennika, zarząd ministerstwa skarbu powierzono tymczasowo podsekretarzowi stanu Holzgethan. Prezes trybunału handlowego Raule ma być przeznaczony do ministerstwa sprawiedliwości, a książę Auersperg prezes izby panów, ma zostać prezesem rady ministrów. Podług wiadomości jakie *Wanderer* posiada, podstawą systemu politycznego nowego gabinetu, ma być związek istotny lecz umiarkowany z Węgrami;

— Mój Boże! pomyślała sobie: gdybym miała innego męża, po tem zaprezentowaniu ślicznych dzieci—miałabym jutro sto wizyt i tłum admiratorów zobaczyłabym u stóp każdej dziewczyny.

Pan Antoni, dla przyzwoitości zabawiwszy czas jakiś w łóżu z rodziną, poszedł do swojego krzesła w drugim rzędzie, po lewej stronie, czyli krzesła wybranego podług zasad akustyki i dobrego tonu. Radczyni obserwowała pierworodka z rozkoszą, bo gdy wchodził na parter, już od samych drzwi witał się, lub też był witany, przez znajomych; a nim doszedł do swojego miejsca, zatrzymywał się przed dwoma łóżami parterowymi, komplementując nadzwyczaj pięknie i strojne damy. Około jego numeru w krzesłach, byli także sami znajomi i konfidentni przyjaciele Antosia. Antosiusz poruszał się, mówił i uśmiechał po pańsku, z gracją wycierał szkła, a obserwując ludzi, trzymał lornetę w obu rękach, rozpięł łokciami dwóch sąsiadów. Proszę pamiętać, że pozycja lornetującego eleganta jest przepisana zwyczajem. Elegant, w najciaśniejszym kącie powinien rozpięcać się swobodnie, wygodnie—jak u siebie w domu, co daje konieczność pozoru pana z panów, a każdy elegant dzisiejszy gra konieczną rolę pana wielkiego, ale pana według ułożonej przez siebie formuły,—bo starej daty panowie, ugrzecznieni i pełni delikatności, giną dzisiaj w obec wyelegantowanych lwów i lampartów.

Od czasu do czasu pan Antoni rzucił okiem na łóżę familijną, dał znak telegraficzny, poddający kurażu dziewczętom.—Reginka pierwszy raz posadzona

rada ścięsniona zaraz ma być zwołana po ukończeniu prac rozległej rady państwa. Prócz tego donoszą jako rzecz stanowczą, że nowy minister wojny otrzyma od cesarza rozkaz, który zupełnie ma już być przygotowany, polecający mu przeprowadzenie ograniczenia armji, co by dozwoliło przysłemu gabinetowi, dokonać zaleconego przez radę państwa zmniejszenia budżetu wojny. W Wiedniu i Berlinie panuje wciąż przekonanie, że nowy gabinet będzie sprzyjał porozumieniu się z Prusami w kwestji księstw, i wspominają już o wkrótce mającej nastąpić podróży generała Manteuffel do Wiednia.

Wiadomości z Francji niewiele przedstawiają zajęcia. Rozprawy nad projektem do uchwały senatu, tyczącej się stanu osób i naturalizacji w Algierze, które początkowo wyznaczone były na poniedziałek, następnie odłożone zostały do przyszłej środy, gdyż obecność ministra stanu potrzebna była w izbie deputowanych. Ciało prawodawcze na posiedzeniu z 3-go zajmowało się projektem do prawa tyżącego się wielkich robót jakie mają być dokonane w Algierji. Z Tuluonu piszą do *La Fr.* że eskadra ewolucyjna na morzu śródziemnym otrzymała rozkaz udania się do Cherbourg na dzień 25 lipca, sądzą że flota pancerna morza śródziemnego także weźmie udział w wielkich manewrach morskich które mają być wykonane przez francuzką i angielską marynarkę.

Podług listów z Rzymu z 27-go czerwca, na ostatniej naradzie posła włoskiego z papieżem, wyrzeczone zostały następujące słowa: P. Vegezzi powiedział: „spodziewam się ojcze śty, że układy niebędą zerwane, lecz tylko przerwane.” Pius IX odpowiedział mu na to: „To zależy od pańskiego rządu, ja już powziąłem postanowienie i nie powinienem go zmieniać.” W Rzymie sądzą, że jeżeli generał Lamarmora zdoła usunąć z gabinetu pp. Natoli i Vacca, wówczas p. Vegezzi wróci do Rzymu i będzie dalej prowadził układy. Podług korespondencji z Florencji do *Monde*, układy z dworem rzymskim mają być odroczone aż po otwarciu parlamentu włoskiego. Wiktor Emanuel nie chce wznowić ani też ostatecznie zerwać układów, dopóki niepozna uczuć ludu włoskiego, objawionych za pośrednictwem jego reprezentantów. Tym czasem mylnie by sądzą przypuszczając, że misja p. Vegezzi nie przyniosła żadnych owoców materialnych; zupełne porozumienie jakie uzyskano co do jednego z najważniejszych punktów układów, powrót biskupów wydalonych z diecezji w krótko zostanie zatwierdzone. Prałaci ci sto-

w takiej ciżbie, obserwowana przez tyle na raz oczu, drżała biedactwo pełna trwogi, i ani pomyślała o przyłożeniu lornety do oczu, uciekając ze spojrzeniem do teatralnej kurtyny. A ten ruch pozwalał znawcom i amatorom podziwiać przepyszną profil dziewczyny. Za to Józia prędzej wyszła z febrysty wstępu i niewinności; poczęła strzelać oczami z za sutego czepeca matki, powoli już wychylać się poczęła, aż przypomniała sobie swoją lornetę i obserwować pilnie zaczęła prześwietną publiczność. Podniosła i Reginka do oczu swoją lornetę, ale nie dla tego, żeby co przez nią widzieć, jeno żeby zasłonić nią twarzyczkę przed spojrzaniem natrętów, i wodziła nią po łóżach przeciwnych. Nagle odezwała się orkiestra grzmotem poczynającej się uwertury. Reginka nie przygotowana do takiej eksplozji harmonji, o mało nie upuściła z rąk lornety, przełknięta okropnie; Józia śmiać się z niej poczęła, matka poddała kurażu i uspokoiła się dziewczyna.—Kiedy podniosła się kurtyna, opuściły Reginę wszystkie strachy, bo opera była ciekawa bardzo i wystawna. Ze zaś muzyka wcale nie kwitnęła w domu radcostwa, dla tego serca nieprzesycane muzyką karmiły się chciwie harmonją, całe stado okazywało wielkie zajęcie.

Po zapadnięciu kurtyny w pierwszym między-akcie, już Reginka śmieje spoglądała na ciżbę, a jawiący się Antosiusz, najukochańszy braciszek, z torebką papierową pełną Lursowskich cukierków, został powitany radośnie, prawie po dziecinemu.

Pan Antoni, usiadłszy za krzesłem Reginki, począł

poniowo będą wracać do pełnienia swoich obowiązków, papież bowiem przyrzekł iż uwiadomi ich w taki sposób, aby ten skłonił do pojednania i tolerancji względem władz cywilnych i nowego porządku rzeczy.

Jakkolwiek rzecz ta dzisiaj już nie ma żadnego znaczenia, należy jednak donieść, że na posiedzeniu izby gmin z 3-go, gabinet doznał pewnej porażki, izba bowiem przyjęła wniosek nagany w dość silnych wyrażeniach, przeciwko lordowi kanclerzowi. Na poprzedzającym posiedzeniu sir Charles Wood przedstawiał budżet Indji.

Odwieczna kwestja szlezwicko-holsztyńska wciąż będzie roznamiętniała Niemcy. W Bawarii izba radców królestwa na posiedzeniu z 4-go, jednomyślnie przyjęła wniosek poprzednio już przyjęty w izbie deputowanych, zmierzający do rozstrzygnięcia tej kwestji w duchu związkowym. Minister spraw zagranicznych, baron von der Pfordten, stanowczo oświadczył podczas rozpraw, że jeżeli księstwa będą pozbawione swoich praw związkowych, wówczas zajdzie pytanie, czy honor i godność Bawarii pozwalają jej nadal uważać się jako podlegającą swoim obowiązkom względem Związku. Tymczasem *St. Anz.* zwalając na fanatyzm stronników księcia Augustenburgskiego, przesładowania wymierzone przeciwko żywiłowi duńskiemu w Szlezwigu północnym, oświadcza stanowczo, że rząd pruski nie będzie takowych tolerował i że poprzez w Wiedniu wyznaczenie bezstronnej komisji śledczej, składającej się nie ze szlezwicko-holsztyńczyków, lecz z austriaków i prusaków. „Knowania tego stronnictwa,” dodaje *St. Anz.*, „stanowią najważniejszą przeszkodę dla ustalenia położenia księstw, i mogą tylko wzbudzać obawę co do ich przyszłości, jeżeli takowe mają stanowić państwo niezależne. Wszelkie uciążliwie narodości duńskiej, nietylko by-łoby niegodne, lecz nawet niepolityczne, „gdyż stale zwróciłyby oczy szlezwickich północnych ku Danji. Dopóki tak będzie, dopóty „księstwa wciąż będą wystawiane na takie przewroty.”

Wice-król Egiptu, który uciekł ze swego kraju przed cholera, przybył 24-go do Konstantynopola. Sułtan i ministrowie przyjęli go jak najlepiej. Powód dla którego wice król przybył do stolicy państwa tureckiego, należy do rzędu tych, do których się bardzo przyznawać nie można, jednakże spodziewają się przynajmniej, że skorzysta ze swoich odwiedzin dla uregulowania z wysoką portą różnych szczegółów wyroku po-

szeptać dziewczynie o przyjemnościach życia na wielkim świecie, przy dostatku środków, ciągnąc wodę na koło głównej intrygi, aż długo nieprzeszkadzająca matka prawie głośno zawołała.

— Już to moje dziecko powinnaś uwierzyć nakoniec, że każda dziewczyna...

— Mamo! ciszej,—szepnął Antoni.

— Ze każda dziewczyna, dószeptala matka: powinna rozumnie wybierać sobie męża, aby się nie pozbawić znaczenia na świecie i wygód towarzyskich. Patrząc tyle czasu na moje męczeństwo, powinnaś zrozumieć jakie jest położenie ludzi zagrzebanych w pracy...

— Patrzejcie!... jest ptaszek kochany!... a jaki szczęśliwy!... szepłał Antoni, obserwując przez lornetę jedną z łóż na drugim piętrze:—czy nie widzieliście jeszcze jego bożyszcza?

— O kim takim mówisz? spytała Reginka.

— Ach prawda! Ja zapomniałem, że wiadomości ze świata nie dochodzą na Nowolipie, i nie mówiłem wam o tem ani słowa. Otóż słuchajcie: Kontrolerowicz, młody filozof, ów genjusz zakopany w książkach, znudził się nareszcie bibułą i zajrzał do świata. Ale trzeba wiedzieć że jego zerwanu z papierowym światem—pomogło spotkanie bardzo ładnej twarzyczki, twarzyczki podług mnie wcale nie osobliwej, a co wy same osądzicie. Jak zobaczył tę kobietę, rzucił się za nią w świat po szalonymu, otworzył sobie drogę do ubóstwianej piękności i obecnie trumfuje. Prawdziwie, że trumfuje, bo dama zajęta Antosiem

lubownego, wyrzeczonego przez cesarza Napoleona w sprawie kompanii miedzymorza Suezkiego. Emir Abd-el-Kader, któremu bardzo dobrze w Konstantynopolu, z trudnością zdobył się na wyjazd do Paryża. Pogłoski przypisujące cesarzowi francuzów zamiar mianowania emira wice królem Kabylii, nie można było brać bardzo na serjo. Zresztą donoszą z Konstantynopola, że Abd-el-Kader sam oświadczył podczas odwiedzin w Pera, iż wcale nie słyszał o podobnym projekcie, i że nie chciałby już dzisiaj zamienić swego obecnego położenia na niepokoje życia publicznego.

Podług wiadomości z Nowego Jorku z 24-go, blokada wszystkich portów południowych została zniesiona. Armja znowu została zmniejszona o 50,000 ludzi. Ajenci Juareza zdołali wypuścić w San Francisco pożyczkę 10 milionów dolarów.

Zwracamy uwagę czytelników na zamieszczone poniżej korespondencje ze Lwowa, z nad Pełtawy, z Wiednia i Zurichu, oraz na studjum biograficzne o ks. K. Mikoszewskim.

* *Osts. Z. Od granicy polskiej, 20 czerwca.* Zajadłość wzajemna stronnictw arystokratycznego i demokratycznego emigracji polskiej nie była jeszcze nigdy tak gwałtowną jak obecnie po ostatnim powstaniu. Na skutek obwinień dotyczących honoru, oraz obelg osobistych i gróźb, jakie przewódcy obu pomienionych stronnictw ciskali na siebie wzajemnie i ustawicznie przez cały prawie rok w swych organach prasy, zajadłość ta przybrała charakter wyłącznie osobisty, tak iż arystokraci i demokraci polscy odstrzychnęli się całkiem od siebie w życiu społecznym, ekonomicznym i nawet kościelnym. Arystokraci i demokraci mają swe odrębne lokale do zabaw i swe spacery, swe osobne miejsca w jednym i tymże samym kościele, swe odrębne towarzystwa, kasy zapomóg i komitety do niesienia pomocy, których fundusze zasilane są z kraju ofiarami ich stronników, i posłali nawet osobne adresy do prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej i do księcia serbskiego. Sam nawet komitet centralny do dostarczania zatrudnienia polakom chcącym pracować, którego prezes jest rodowitym szwajcarem i który z tego powodu zachował poniekąd charakter neutralny, stał się obecnie, z powodu przyjęcia do niego eksdyktatora Langiewicza na członka, przedmiotem odrady dla tamecznego stronnictwa demokratycznego, tak iż członkowie tego ostatniego przestali, nawet w największej biedzie, udawać się do niego z prośbą o pomoc. Jednocześnie zwrócono się do prezesa Waldera z nagłym żądaniem, ażeby usunął z komitetu eksdyktatora, powszechnie przez stronnictwo demokratyczne znienawidzonego. Najsmutniejszym owocem śmiertelnej nienawiści obu stronnictw, na którą rewolucyjne pisma polskie najbardziej się uskarżają, jest wzajemna denuncjacja potajemna. Ofiarą tej niszczącej dla emigracji „zarazy,” jak *Ojczyzna* nazywa dążność obu stronnictw do denuncjacji, stali się już liczni wychodź-

cy. Dość przypomnieć o dwóch księżach, Mikoszewskim i Kotkowskim, których przeciwnicy ich w rzeczach politycznych i kościelnych, zadenuncjowali policji francuzkiej jako niebezpiecznych rewolucjonistów i którzy zostali z tego powodu z Francji wydalen, oraz o pewnym młodym wychodźcu, który na skutek denuncjacji przysłanej z Zurichu policji francuzkiej i zarzucającej mu plany groźące niebezpieczeństwem cesarstwu francuzkiemu, został w Paryżu aresztowany i siedzi dotąd w więzieniu. Również dyrekcja policji w Zurichu otrzymała, jak donosi *Ojczyzna*, bezimienną denuncjację na pewnego mieszkającego tam wychodźca, obwiniającą go o to, że jest członkiem europejskiej propagandy rewolucyjnej, zagrażającej nawet bezpieczeństwu Szwajcarii, skutkiem czego wychodźca ten pociągnięty został do odpowiedzialności. Na szczęście, powiodło się obwinionemu wytłomaczyć się z czynionych mu zarzutów i uniknąć dalszych nieprzyjemności. Najlichniesze i najzgubnieszze w swych skutkach są denuncjacje wychodźców przeciw wychodźcom, jak donosi prasa polska emigracyjna, posyłane policji ruskiej, która dowiaduje się w ten sposób o wszystkich tajemnicach emigracji.

* *Gaz. Nar.* donosi, że tak samo jak hr. Leon Skorupka, książe Adam Sapięha złożył także w ręce komisji sejmowej mandat jako deputowany na sejm galicyjski.

* *Krak. Z. Kraków, 3 lipca.* Czasopismo ludowe *Nowiny ze świata*, zaczęły tu znowu wychodzić z dniem 1-ym b. m. Pierwszy numer tego czasopisma, wychodzącego dwa razy na miesiąc, pod redakcją odpowiedzialną p. Romana Kieresa, w drukarni Bensdorffa (spółpracowniczką jest panna L. Leśniowska, która pisze pod pseudonimem „Ludzia z Myślenic”), obejmuje sprawozdanie z przyjęcia cesarza austriackiego w Peszcie i z nadzwyczajnego wrażenia, jakie wywarło na węgrów serdeczne ze strony monarchy zadosyć uczynienie ich życzeniu.

* *Schl. Z. Paryż, 1 lipca.* Od kilku dni krąży pomiędzy robotnikami Paryża pisemko, w którym hrabia Chambord (Henryk V) wynurza swe zdanie w kwestji robotników. Pisemko to, zredagowane nadzwyczaj zręcznie i rozrzucone w tysiącach egzemplarzy, przemawia za wolnością stowarzyszeń i za swobodnym, lecz należycie uregulowanym korporacjami, które są niezbędne dla robotnika, w celu zabezpieczenia go przeciw monopolowi absolutyzmu przemysłowego. Pisemko to wywarło na klasę robotniczą wielkie wrażenie i jest na rozmaity sposób komentowane. — Wczoraj zaskwestrowano tu czwarty numer wydawanego przez robotników pisma, pod tytułem *La tribune ouvrière*; powodem do tego był artykuł o świętowaniu robotników.

* *La Patr.* Listy z Rzymu obejmują następujące fakty, zaszczytne dla papieża, lecz nie miłe dla chwalców rządu rzymskiego. W rocznicę swego wstąpienia na stolicę apostolską, podczas przyjmowania prałatów, ojciec św. czynił ostre wymówki prałatom prezydującym w trybunałach cywilnych. „Dwór i publiczność,” powiedział Pius IX, „oburzają się, albowiem nie badacie spraw i nie wymierzacie sprawiedliwo-

ści.” Następnie zwracając się specjalnie do mgnora Mignanelli, dodał papież: „Podczas mego przejazdu przez Torre-di-Quinto, pewna uboga kobieta podała mi skargę na was; powiedziała mi ona, że uprzętnęliście ojcowiznę, którą powierzyła waszej administracji. Należy wynagrodzić niezwłocznie za szkodę, którą wyrządziliście jej.” Prałat do którego ojciec św. wystosował tę naganą, nie jest złym człowiekiem, lecz brak mu roztropności. Niezbędną byłaby wielka reforma w prelaturze rzymskiej, która utraciła całym zaufaniem.

* *Italia. Florencia, 28 czerwca.* P. Vegezzi wrócił tu wczoraj z rana i znajdował się tegoż dnia wieczorem na posiedzeniu rady ministrów. Zdaje się, że złożył on już raport szczegółowy co do rezultatów swej misji; dotąd atoli nie dowiedziano się nie stanowczego w tym względzie; wszelakoż z wiadomości prywatnych okazuje się, że wszczęcie na nowo w przyszłości układów z Rzymem nie jest niemożliwe; lecz miałyby to miejsce w takim jedynie wypadku, gdyby rząd papieżki zrzekł się postanowienia które powziął i zgodził się na zmniejszenie liczby djecezji w królestwie włoskiem, tudzież gdyby zezwolił na składanie przez biskupów przysięgi na wierność rządowi włoskiemu lub przynajmniej na składanie jakiego oświadczenia równoznacznego przysiędze, i porozumiał się co do formuły *exequatur*. Lecz ponieważ wielce jest nieprawdopodobnem, ażeby podobne ustępstwa porobione zostały przez stolicę apostolską, a z drugiej strony rząd włoski ma mocne postanowienie nie zgadzania się na żaden warunek zdolny zrobić ujmę honorowi i godności narodu, przeto można ztąd wyprowadzić wnioski, że układy są mocno zachwiane, i że misja p. Vegezzego posłużyła jedynie do ponownego dowiedzenia w sposób jak najwidoczniejszy, że porozumienie się z rządem papieżkim jest niemożliwe. Zapewniają zresztą, że ojciec św. jest osobiście jak najlepiej dla Włoch usposobiony, lecz że dobre jego chęci nie są dostateczne, i że to stronnictwo potężne i ukryte, którego tak wierny obraz dał p. Persigny, ma coraz większą w Rzymie przewagę.

* *La Patr.* W Rzymie panuje przekonanie, że jak skoro generał Lamarmora zdoła pozbyć się z ministerstwa pp. Natoli i Vacca, p. Vegezzi wróci niezwłocznie do wiekiustego miasta dla wszczęcia na nowo układów.

* *St. Anz.* ogłasza rozmowę, którą miał 1-go czerwca 1864 roku p. Bismarck z księciem augustenburgskim, i która niezwłocznie potem, z rozkazu króla, spisana została przez p. Bismarcka. W rozmowie tej, prezes ministrów pruskich wyszczególnił żądania pruskie co do kanału mającego połączyć morze Niemieckie z Bałtykiem, co do konwencji militarnej i morskiej, oraz co do odstąpienia terytorjów położonych na krańcach kanału. Książę augustenburgski robił trudności co do wszystkich tych żądań. Oświadczył on, że ustępstwa terytorjalne i zwrot kosztów wojennych byłyby warunkami poniżającymi, za które nie mógłby podjąć się odpowiedzialności przed reprezentacją księstw. Nadmieniał on przytem, że księstwa nie wzywały prusaków, i że sejm związku niemieckiego mniej wahał się niż Prusy w przyjsciu im na pomoc. Książę zdawał się żywić nadzieją, że przy pomocy

bardzo, a dotąd była zimną dla całego świata, nie było człowieka mogącego pochwalić się jej sympatią. Otóż go macie! Uważaj Reginko — piąta łoża od sceny, na drugim piętrze...

Józia już miała lornetę przy oczach. Ale Reginka od pierwszych słów Antoniego drzeć poczęła, zbladła, lzy stanęły jej w oczach i cały świat zaćmił. Chociaż ona przysięgała sobie niczemu nie wierzyć co kiedykolwiek złego powiedzą o jej Antosiu, jednakże pośród tych dreszczów i żalu, wstrząsnęła się, dziwna wstąpiła w nią energia, łezki odsunęły się z oczu, podniosła główkę i gołem okiem szukać poczęła wskazanej łoży.

I zobaczyła na froncie łoży wskazanej przez brata — najpierw młodą kobietę, w przepysznej toalecie, z włosami fryzowanymi i upiętymi oryginalnie, ale bardzo pięknie. Ta kobieta była śliczną, miała na licach uśmiech zachwycający, a w oczach tak przynęcający wyraz, że czarowała spojrzeniem. Około niej siedział mężczyzna, bokiem do publiczności, twarzą zwrócony do pięknej damy, lekko wsparty o bandę łoży, przechylił głowę, zdając się być cały zatopionym w owej piękności. Ten mężczyzna nie był podobnym do Antosia. Bo Antoś zawsze skromnie ubrany, potulny, — a ten jegomość miał połyskliwe ubranie, modne kołnierzyki, podchodzące pod uszy, głowę całą ufryzowaną w same pierścienie, kanarkowe rękawiczki, — i niczem nie przypominał Antosia. Za tą parą siedziały dwie bardzo ładne, młode i wesołe kobiety, rozmawiające żywo z stojącym za nimi

przy drzwiach jakimś młodziuchnym blondynkiem. Reginka najpierw posunęła dalej oczami, nie mogąc uchwycić twarzy Antosia. Ale pocziwy brat w sam czas szepnął do jej ucha.

— Piąta łoża od sceny, drugie piętro, dama w pomarańczowej sukni, wachlarz z piór niebieskich, przy niej czarno ubrany mężczyzna... Patrzaj przez lornetę, gołem okiem nie zobaczysz, bo światło żyrandola przeszkadza.

Reginka usłuchała; ale zaledwie popatrzyła chwilę, opuściła rękę, cofnęła się w tył gwałtownym ruchem, tocząc błędnem spojrzeniem dokoła siebie. Nie wierzyła sobie, spojrzała raz jeszcze, ale obserwowała jeszcze krócej, a wtedy opuściła ręce i zwięsiła główkę, jak gdyby bliska omdlenia. Pani radczyni spostrzegłszy to, zlekka się bardzo i woła:

— Antosiu! wyprowadźmy Reginkę, bo ona w tym skwarze zemdleć gotowa, widoczne — że jej robi się słabo!

— Nie mamo, mnie nie słabo... mnie już nigdy nie zrobi się słabo...

— To wyprostuj się, moje dziecko!

Reginka zdobyła się na przytomność, wyprostowała się, westchnęła; tylko matka zaobserwowała, że ma oczy lekko zaczerwienione.

Pan Antoni, jakby wcale nie zwracał uwagi na Reginkę, mówił do Józii.

— Jakże ci się podobała kochanka Antosia?

— To jakaś wielka i piękna pani, jak ona przelicznie ubrana, a ile ma brylantów!

— Piękna, kiedy ci się tak podoba moja Józio, — ale wcale nie jest ani wielką panią, ani jej kamienie nie są brylantami. Wielkie damy nie siadają po drugich piętrach...

— Któż to jest ta pani?

— To jest aktorka, która czasami tylko grywa na scenie, z amatorstwa, rolę kochanek; — ale za to robi wielkie studia na świecie, dla podniesienia wartości swojej gry na scenie...

Dyrektor zapukał laseczką, w sztalugi, razem odezwała się orkiestra i korytna podniosła. Antoś poszedł do swojego krzesła, Józia żywo obróciła się do sceny, Reginka zaledwie poruszyła główką, jej oczy prawie przyrosły do drugiego piętra. Pani radczyni za to, była bardzo niespokojną, nieustannie obserwowała Reginkę, przemęczyła owe pół godziny, przez które ciągnął się akt drugi, bo Reginka bladła co chwila więcej. Kiedy znowu wszedł Antoś, pani radczyni zerwała się z miejsca, miała lzy w oczach, spojrzała na syna, jakby z wyrzutem i zawołała:

— Wracajmy natychmiast do domu, nie masz czasu do stracenia, bo Reginka prawie traci przytomność!

Rzeczywiście Reginka nic już nie wiedziała co z nią robią. Wzięli ją za rączki, podnieśli, wyprowadzili, owinęli w salopkę, znieśli prawie ze schodów, wsadzili do karety, a kiedy karetka stanęła na Nowolipiu przed bramą, Reginka miała jeszcze w oczach amfiteatr, łożę drugiego piętra, damę w pomarańczowej sukni i Antosia wystrojonego jak lalka... (d. c. n.)

mały w Lamia wicherzyciela albańskiego Kapłana Beja.—Król przedłuży swój pobyt na wyspie Korfu do 7 lipca.—Rząd zawarł ugodę z towarzystwem akcyjnym względem połączenia większych miejsc portowych zapomocą telegrafu podmorskiego. Eskadra wice-króla Egiptu przybyła d. 15 do wyspy Rodos i popłynęła dalej do Konstantynopola. Wice-król zabił kilka dni w Chios.

Hiszpanja.

* *La Patr.* Gabinet madrycki posłał obecnie do Florencji tymczasowego sprawującego interesa. Powiadają że król Wiktor Emanuel zaakredytuje wkrótce w Madrycie ministra pełnomocnego, i że od owej chwili układy dotyczące uznania Włoch prowadzone będą czynnie.

Holandja.

* *Ind. bel.* W drugiej izbie stanów jeneralnych, w przyszły wtorek wznowione zostaną rozprawy nad budżetem do prawa wprowadzającym zmiany w podatku osobistym, które przewane były z powodu słabości ministra skarbu.

* *La Pres. Haga, 29 czerwca.* Królowa holenderska wyjechała do Anglii; podróż tę przypisują temu, iż monarchini ta zamierza prosić królową Wiktoryę o rękę piątej jej córki, księżniczki Heleny, mającej obecnie 19 lat, dla księcia Oranji, który ma lat dwadzieścia pięć. Król ze swojej strony wyjechał do Lucerny.

Meksyk.

* *La Patr.* Donosiliśmy, podług wiadomości prywatnych z Sonory, że potężne pokolenie yakisów oświadczyło się o uległość interwencji i rządowi cesarza Maksymiljana. Obecnie, z wiadomości z 10 maja otrzymanych z Guaymas, okazuje się, że za przykładem yakisów poszły pokolenia mayosów, papagosów, opatosów i apachesów. W ten sposób znaczna większość ludności indyjskiej, tak strasznej dla dawnych rządów, oświadczyła się na korzyść Francji. Jest to fakt wielkiej doniosłości. Oddział ekspedycyjny jenerała Castagny miał wkrótce zająć Hermosillo i Urès, dawną stolicę prowincji.

Prusy.

* *Allg. A. Z. Berlin, 1 lipca.* Jenerał por. Herwath v. Bittenfeld, dotychczasowy głównodowodzący wojskami w Szlezwig-Holsztynji, został zamianowany dowódcą ósmego korpusu armji (w Koblencku), jenerał por. Manteuffel dotychczasowy szef gabinetu wojny, obejmie główne dowództwo nad załogą w księstwach nadelbańskich, a jenerał major świty j. kr. mości Treskow, otrzymał nominację na szefa gabinetu wojny.

* *Patriot. Z.* Pewną jest rzeczą, że rząd nieoprzestanie w tym roku na takim rodzaju przeciwdziałania, z jakim występował w roku przeszłym, przeciwko usiłowaniu izby deputowanych i jej zwolennikom. Wystąpi on także w stosownym czasie z środkami pozytywnymi dla zatamowania źródła, z kąd wypłynęło tak usposobienie postępców, jak i materiały osobistości dla izby. Najtówniejsi przywódcy izby deputowanych utracili prawa, stanowisko izby całej nie da się pogodzić z prawnym porządkiem rzeczy: trudno się zatem spodziewać, ażeby izba ta jeszcze raz, choćby tylko pro forma, była zwołaną, dla dokonania robót prawodawczych.

* — Jak mówią, ma udać się wkrótce główny dyrektor poczt Philipsborn do Petersburga, w celu rozpoczęcia układów z tamtejszym rządem co do zawarcia niemiecko-ruskiego traktatu pocztowego.

* *Nordd. A. Z. P.* Besser I, prezydent rządu krajowego w Szlezwig-Holsztynji, znany ze swoich skłonności dla Augustenburga, mimo kilkakrotnego balotowania, na skutek jego prośby o przyjęcie go do najznakomitszego towarzystwa w mieście Szlezwigu tak zwanego „towarzystwa muzeum,” nie został do niego przyjęty. Nie wspominalibyśmy wcale o tym charakterystycznym wprawdzie, ale dotyczącym jedynie osobistości wypadku, gdyby nie dzienniki szlezwig-holsztyńskie noszące na sobie charakter p. Bessera, które z powodu tego wypadku strasznie podniosły krzyki i przyczyniły się do zwołania ze strony tej samej partji „zgrupowania obywatelskiego” w Szlezwigu, na którym uchwalono „rezolucję oburzenia” nad wyrządzoną panu Besser nieprzyjemnością.

* *Volks. Z.* zapewnia, że postanowienia powzięte na ostatnim posiedzeniu rady ministrów, tyczące się ustanowienia dochodów i wydatków na rok bieżący, będą ogłoszone w *Staats Anzeiger* wraz z obszernym materiałem przedstawiającym zasady jakimi się rząd kierował przy ustanawianiu tych cyfr.

* *Nordd. A. Z. Times* powiada, że przyczyną obecnego obniżenia waluty angielskiej jest ciągła sprzedaż papierów państwa w tym jedynie celu, ażeby dostarczyć kandydatom przyszłego parlamentu gotówki przy walce wyborczej; jeżeli więc porównamy tę wia-

domość dziennika City z przypomnieniem o pruskiej izbie sejmowej, ujrzymy znowu jasno jak na dłoni różnicę pomiędzy angielską a naszą reprezentacją ludową; sądźmy zatem, że daleko byłoby rozsądniej, gdyby nasi reprezentanci narodu przy rozprawach swoich w przyszłości nie tak często przyrównywali siebie do parlamentu angielskiego. Przedewszystkiem powinno nam chodzić o założenie pruskiej narodowej reprezentacji, któraby znalazła uznanie w historii i w rozwoju państwa pruskiego, a nie małpowanie angielskiego parlamentu, które pozostanie dla nas na zawsze niewyrachowanym zadaniem.

* *Cor. Hav. Bul. Berlin, 30 czerwca.* Potwierdza się wiadomość, że rząd pruski odmówił przystąpienia do projektu traktatu handlowego pomiędzy niemieckim związkiem celnym i Szwajcariją, w którym to względzie prowadzone są, w imieniu związku celnego, układy przez rządy Bawarii, Wirtembergji i Badenu. Łatwo odgadnąć powód do tej odmowy. Bawaria i Wirtembergja, które są bezpośrednio interesowane w zawarciu traktatu handlowego z Szwajcariją, są zarazem rządami sprzeciwiającymi się jak najenergiczniej zawarciu traktatu z Włochami, gdyż odrzucają uznanie tego królestwa. Obaczmy czy stosunki dynastyczne dworów monachijskiego i drezdeńskiego wezmą górę nad interesami materialnymi ich krajów.

Turcja.

* *Nordd. A. Z.* W dniu 3 lipca zamknięte zostaną posiedzenia izb w Bukarescie. Książę Kuza uda się zaraz potem do majątku Ruginossa, gdzie zamysła przebyć trzy tygodnie. Niemamy jeszcze żadnych szczegółowych wiadomości o tem, czy owej wyieczki dozwoli mu tresowanie młodych niedźwiedzi, albo czy też szczęśliwe owe czworonożne zwierzęta pójdą za swoim dostojnym mentorem.

* *G. Lv. Konstantynopol, 24 czerwca.* Poseł periski jest upoważniony do zawarcia traktatu handlowego z Turcją.

Włochy.

* *La Fr. P.* San-Martino, reprezentant króla Franciszka II w Hiszpanji, ma, jak powiadają, stanowczo opuścić Madryt i wrócić do swej ojczyzny.

* *La Patr.* Traktat handlowy pomiędzy Włochami i Szwajcariją, który miał nabyć moc obowiązującą od dnia 1-go b. m., został podpisany 30 czerwca we Florencji.

Korespondencje Dziennika Warszawskiego.

Lwów, dnia 20 czerwca (2 lipca) 1865 r.

Liczba posłów sejmowych, jak wiadomo na lat sześć obranych, znacznie w ciągu czterech od ich kreowania ubiegłych lat uszczuplała. Ostatnie wypadki nie mało także do zredukowania tej liczby z swej strony się przyczyniły; nie potrzebuję podobno dodawać, że poseł sądownie za winnego uznany i ukarany, traci tem samem swój mandat poselski. W listopadzie jest spodziewanem zebranie krajowego sejmu. Aby kontyngens więc posłów w całej mógł zebrać się pełni, udał się jak słyszę, wydział sejmowy do prezidium namiestnictwa z żądaniem rozpisania nowych, gdzie tego zachodzi potrzeba, wyborów. Temi dniami złożyło dwóch posłów na ręce wydziału sejmowego swe poselskie mandaty; bawiący za granicą ks. Adam Sapieha i hr. Leon Skorupka, były jak wiadomo, reprezentant rządu narodowego we Wiedniu. Ks. Adam bawi wraz z familją, jak mi o tem mówiono, w Baden-skiem, w okolicy Heidelbergu.

We środę zeszłego tygodnia wywieziono ze Lwowa pod eskortą wojskową skazanego za zbrodnię stanu na lat 15 więzienia literata Karola Widmana, dla odsiedzenia tej kary do czeskiej twierdzy Josephstadt.

Na wzór niemieckich consumenten-vereinów związało się we Lwowie stowarzyszenie, mające na celu dostarczać swoim członkom wszelkich artykułów do gospodarstwa domowego potrzebnych po cenach jak najniższych i w dobrym gatunku. Członkami stowarzyszenia mogą być we Lwowie zamieszkali c. k. urzędnicy, oficerowie, duchowni, lekarze, adwokaci i notariusze, urzędnicy gminy, oraz wszelkich od państw uprzywilejowanych instytucji i towarzystw, nareszcie wdowy i sieroty wszystkich wyżej wymienionych, jakoteż słudzy wszelkich urzędów i zakładów. Inicyjatywa do tego pomysłu wyszła od pp. urzędników, a to tych mianowicie, których kłopoty finansowe w stosunku podnoszenia się cen niezbędnych potrzeb życia, coraz stają się smutniejsze. Przystępujący, których z wszystkich powyższej rzeczonych kategorii bardzo wielu się zgłosiło, zebrał się na d. 25 maja b. r. na konferencję, na której wybrano komitet założycieli z 15 członków, mający wypracować projekt statutów i poczynić wszelkie potrzebne kroki przygotowawcze. Projekt statutów, który już jest na ukończeniu, będzie wkrótce przed zgromadzeniem jeneralne przedłożony, a skoro na tem statuta zostaną przyjęte, komitet za-

łożycieli przedłoży je ces. namiestnictwu do zatwierdzenia, a uzyskawszy w ten sposób ze strony władz pozwolenie, poczyni niezwłocznie, co potrzeba do ostatecznego ukonstytuowania stowarzyszenia.

Przed kilku dniami wysłał komitet tow. gosp. lwow. prośbę do rady państwa, dotyczącą kolei żelaznej z Preszowa we Węgrach na Dukłę, Krosno, Dynów do Przemyśla. Komitet wyraża w swej prośbie życzenie, ażeby rząd towarzystwu starającemu się o koncesję na budowę kolei Węgiersko-Bogumińskiej pod tym tylko warunkiem takowej udzielił, jeżeli to do równoczesnego zbudowania ubocznej linii z Preszowa do Przemyśla zobowiązać się zechce. A. S.

Z nad Pełtwy, 15 (27) czerwca 1865 r.

Dzienniki zaczynają u nas się mnożyć jak grzyby po deszczu. Każdy wydaje program, przyrzekając trzymać się tegoż ściśle jak pułk swego sztandaru, z tą jednak różnicą, że kiedy ostatni stając do bóju z nieprzyjacielem,—strzeże sztandaru wiernie aż do upadłego;—pierwszy dając się lada fałszem powodować, stchórzy już w początkowych atakach, i pozostawia program numerowi na okaz jako wstępny dla niego artykuł. Wszakże co numer żąda publiczności zagapiona co nowego; a zresztą zmieniają się czasy, zmieniają się ludzie; miałby dziennik pozostawać w tyle i niewytrzymać konkurencji z współzawodnikami? A postęp? a wiek dziewiętnasty, który tyle fałszów i przewrotności osobiwie u nas namnożył, czyż inaczej czyni? Zaiste, dzienniki nasze trzymają się ściśle tej zasady;—w chwilach pożądanych rzucają się do nóg swemu rządowi, dla uzyskania chociażby cokolwiek zaufania i jakiej takiej swobody, ażeby później gdy się czasy zmieniają, użyć to za broń przeciw temu samemu rządowi, u którego te siły wygrzebali.

Tak czynił *Czas* na początku powstania;—chwilił postępowanie Austrii w niebogłosy, i gdy rząd austriacki istotnie tak postępywał, zaczął *Czas* brykać, wieszać psy na Rosję, fałszować najhaniebniej dokumenta i postępowanie tego państwa, a rząd podziemny i jego rozporządzenia wychwalać jako jedyną instytucję dla narodu niby tylko zostającego pod zaborem rosyjskim,—cedząc przytem słówka miode dla Austrii, ażeby kiedyś tem lepiej goryczą przyprawić; a tymczasem ukrywać rząd podziemny w jego ohydnych działaniach. Zaprzeczał przeto najuroczyściej o jego istnieniu, pomimo iż każdy woźnica kaźmierski wywożący powstańców, a woźnica miastowy,—ulubiona czwórka, galopujący z panami dygnitarzami,—znał dobrze jego członków, o których i *Czas* najdokładniej wiedział, podając ohydne jego dekreta i szumne buletyny z stoczonych walk pod słońcem.

Zmieniają się czasy, zmieniają się ludzie,—zmienił się też i *Czas*. Przestał przechwalać Austrię;—a ganiąc odtąd jej niby dwulicową politykę, rzucił się na wpół w objęcia Prus, któreby niby nawet z zawartą konwencją z państwem rosyjskiem, nie miały być tak surowe jak Austrija; i szło odtąd wszystko na bakier.

Tak robią nasze dzienniki; dowodem tego: *Głos, Przegląd powszechny, Dziennik polski, Gonięc, Dziennik narodowy, Praca i t. d.*;—każdy z nich ustąpił z widowni nie z innej przyczyny, jak w skutek procesu prasowego spowodowanego podburzeniem do terroryzmu. Czy przez tak krótki czas, bo od roku 1862 i przy tak małej liczbie dzienników jak u nas, był kiedy przykład tyłu zgonów dziennikarskich winnych może krajach, chociażby państwa austriackiego? zdaje nam się że możemy na serjo powiedzieć: nie. U nas inaczej jednak być nie może, gdyż dziennikarze—zapaleńcy wypowiadają tylko swe własne zdania, a niepoczuwając się do godności dziennikarskiej, t. j. do szzerzenia prawdy, którą cały naród popiera,—następuje ich upadek po upadku.

A propos zmieniają się ludzie, zmieniają czasy;—o dowód nie trudno, wszak uprzywilejowani pirotechnicy nasi, fabrykując w roku 1863 wcale nieuprzywilejowane racy na zdobycie Warszawy,—bawią nas dziś racami, choć uprzywilejowanymi wprawdzie, ale—próżnemi, chociaż nie w lasach, to—w ogrodzie;—nie z taką korzyścią jak w roku 1863, ale dziś rok 1865.

Damy komitetowe czarne jak domino z jeszcze czarniejszą duszą, włokąc za sobą w roku 1863 co krok prawie fagasów przebranych w liberję o zmyślonych kolorach herbowych,—przebrane dziś w pstrokatę muszlinki, chodzą samiuteńkie z torbeczką na poziomki nawet na targ!

— Restauracje i kawiarnie wówczas tak przepelnione młodzieżą swojską i nieswojską, stoją dziś pustkami, wyglądając jakiego zjawiska—stuguldenowego!

— Bohaterowie ówczesni, zdegradowani dziś na prostych szalbierzy, oczekują daremnie pojawienia się bodaj jednej pieczętki z godłem—orła białego i pogoni litewskiej!

— Te huczące i przebiegające po dniach całych w szersz i wzdłuż miasta nasze—powozy i fiakry z roz-

Partemi w nich krawców i blacharzy—dygnitarzy,— stoją dziś beczynnicy, a dygnitarze owi przechodzą koło nich—na piechury.

— Nie sąż to zmiany czasu i ludzi? Jedna prawda, pomimo iż tyle wycierpiała i dziś jeszcze cierpi, została niezmienną. Czas, ten czas nieubłagany! nasyciwszy się kiedyś wszystkim, będzie nareszcie zmuszony,—zbliżyć się i do tej prawdy;—pozna on jej zalety i dla szczęścia nie kilku oszustów i ich zwolenników, ale dla szczęścia całego narodu,—połączy się z nią węzłem nierozrywającym. Ziarno już rzucone, trzeba tylko szczerej pracy, o którą nam nie brak, a wkrótce będzie kielkować i wyda plon obfity. Tak też i nasze dzienniki przyjdą kiedyś do tego, chociaż może na pozór dla nich gorzkiego, a jednak jedynego przekonania: że żaden rząd chociażby on był najgorszym, nie ma żadnego interesu ciemnić naród, gdyż szczęście narodu, jest oraz i jego podwójnem szczęściem.

Od dzienników przechodzimy do emigrantów. Oburzają się oni dziś na nas, że rzucamy na nich różne obelgi, o których po ukończeniu powstania, powinniśmy raczej zamilczeć. Pytamy się ich samych: czy mają chociażby najmniejsze prawo do tego zhańbiwszy nas przed rządem i światem? Mamyż dla kilku oszustów pozostawić plamę, która na nich ciąży,—na całym narodzie, któremu prócz niedołęztwa nic innego zarzucić nie można? Mamyż ich błędami przejąć się wreszcie i sami i wystawić się przez to na hańbę i pogardę świata?—i dla kogo pytamy?—dla kilku awanturników, którzy wólcząc się po obszernym świecie, giną gdzieś w oddaleniu odstąpieni od swoich, wzgardzeni i zapomnieni od świata? Za śmieszne, a nawet za dziwne to żądania!

Zaprawdę, śmiać się i płakać oraz trzeba; tacy ludzie śmiać się zwąc patriotami, męczennikami nawet! Któż ich za takich uzna? Patrzymy na czyny tych pseudomęczenników dziewiętnastego wieku; jedni rzucają się na męża, i wydzierając go żonie, wieszają na pierwszej lepszej gałęzi, drudzy uprowadzając żonę, męcząc ćwiczeniem różgami do zeznania, o którym nie szczęśliwa nic nie wie; inni rabują i kradną, znów inni palą po nich ogołocone domy, a ostatni korzystając z ciemności nocnej, mordują skrytobójczą ręką niechętnych ich sprawie, a naczelnicy ich wygłaszają nareszcie, że to wola narodu. Gdzie dokument chociażby jeden, który potwierdzi wolę narodu a ich uniewinni?—Nie ma go może? I owszem jest,—jest krew jeszcze niezastygła, są łzy, które skrapiają wdowy i sieroty,—mogili owych mężów i ojców, co z bratobójczej ręki zginęły,—są przekleństwa, które codziennie wtorują awanturnikom za sprowadzone nieszczęścia,—jest wreszcie żałoba, nie żałoba obłudna, zewnętrzna patriotów świętej sprawy, ale żałoba narodu, żałoba jego serca znękanego. Taki dokument tylko pokazać mogą, gdyż ten jeszcze nader żywo wygląda.

Mówiliśmy na początku, iż dzienniki mnożą się u nas, jak grzyby po deszczu. Otóż oprócz wychodzących świeżo od 1-go maja jednego w Krakowie, jednego w Przemyślu, a dwóch we Lwowie; będziemy mieli od 15-go lipca dziennik ruski *Zgoda*. *Zgoda* zatem, nie mamy nic przeciw zgodzie, ale jak się pogodzą czcionki łacińskie, które *Zgodą* ma być drukowaną, z dziennikiem w ruskim języku, to wcale inne pytanie. Widać tu chciwość materializmu, a nie podniesienia dziennikarstwa i literatury, która wiele jeszcze do życzenia pozostawia. Krzyczą niektórzy pseudorusini, że kirylca jest dla nich niby niedogodną; ależ czcionki łacińskie są o dwakroć niedogodniejszemi; cóż więc spowodowało redakcję zaopatrywać pismo temi czcionkami? Zdaje się, że chciano wilka nasycić i owcę mieć całą, t. j. żeby polak marzył o wymkniętej mu się Rusi, patrząc w swe głoski na niej,—a rusin żeby czytał jako swą własność. Czy trzeba było dla zachcianek może kilku pseudo-rusinów, zadowalać przez to kłam swą narodowości, ażeby nieprzyjaciele, których rusini u nas krocie mają, trjumbowali z tej sposobności, zarzucając niedołęztwo w jej dźwigni? Nie posądzamy ogół, gdyż wyjątki są wszędzie.

Dziennik Poznański, który dawniej tak żarliwym był przyjacielem buntu, schyla już dziś kornie czoło i radzi polakom w swym wstępnym artykule z powodu przemowy Cesarza ruskiego do deputacji polskiej w Petersburgu, ażeby się szczerze pojednali z Rosją.

Hasło wysuwając wszystkie dziesięć pazurów odrązu, gromi *Dziennik Poznański* za podobne rady; pyta w czyj imieniu, czy z natchnienia własnego, czy od tej prowincji, której jest organem, czy od jakiej garstki nagle nawróconych przemawia dziennik. *Hasło* jest tylko tego pewnem, że to wystąpienie, na które rachują jako na balsam rany gojącej, będzie powodem ruskiej prasie do szyderstw z nas.

Zapatrywanie się podobne dzienników i patriotów

naszych na prasę ruską, jest już dawno światu znana śpiewką, jest to ich przewidywanie wydobycia się nowych ich fałszów na powierzchnię i dla tego żadnego dalszego komentarza nie potrzeba. Możemy się jednak i my *Hasła* zapytać: w czyj imieniu ono przemówiło, czy może w imieniu chociażby mniejszości? zdaje się, że tylko mniejszości własnego kółka należącego do składu jego redakcji.

Wiedeń d. 30 czerwca.

Krażące tu wieści co do przyjaznych niby stosunków pomiędzy Wiedniem a Paryżem, nie doznają zbyt dobrego przyjęcia nawet w rozsądniejszych i ukształconszych kołach polskich, które jak się zdaje stanowiąc do szarlatanizmu francuzkiego się wyemancypowały. Pojmują one obecnie, aczkolwiek za późno, że były nędznymi narzędziami polityki francuzkiej, której padły ofiarą. Najzapaleńsi nawet agitatorowie polscy wytrzeźwieli zupełnie z swego szału, a niektórzy z nich zdobyli się na odwagę, zalecać swym społeczeństwom w Prusach zachodnich i w księstwie poznańskim, aby zaniechali zgubnej polityki i zwrócili się z całą ufnością do Rosji, która, jak nareszcie przekonali się, zawsze szczerze z nimi postępowała. Mimo tych zdrowych zasad przenikających obecnie pewną część narodu polskiego, nie można nie zwrócić uwagi na ciekawy obraz, jaki nam w ostatnich czasach przedstawiał się. Byłoby trudnem dla historyka zadaniem przytoczyć chociażby jeden przykład z życia społecznego narodów, o tak zmiennem pod każdym względem usposobieniu, jakim nacechowany jest naród polski. Wziąwszy atoli pod ścisłą rozwagę ostatnie jego dzieje, należy przyznać, niestety, że daje bardzo małą gwarancję, że wejdzie kiedyś na drogę postępu oraz zdrowej, zbawiennej polityki; właśnie bezprzykładna niestałość społeczeństwa polskiego, tworzyła im nieprzyjaciół na zewnątrz i stała się zgubą całej Polski. Pewne stronictwo węgierskie, sprzyjające dotychczas sprawie polaków, oddała się widocznie od wszystkich tych intrygantów politycznych, tak nikczemnych i przedajnych indywidualiów z jakich składa się cała emigracja teraźniejsza, której bezczelność i zatargi haniebne weszły już w przysłowie.

W urzędowej *Gazetta de Venezia* wyczytaliśmy niespodzianą wiadomość o wniosku ulaskawienia agitatorów, którzy brali udział w rozruchach fryzjskich. Przemowa łagodna ze strony pomienionego pisma do zbłąkanych weneccjan dostarcza materiału do rozmaitych komentarzy. Wreszcie stanowisko Austrii w Weneccji nie było bynajmniej tak mocno zagrożonem, jak utrzymywali dotychczas jej nieprzyjaciele, posługując się kłamstwami bezsilnych intrygantów.

Co do kwestji szlezwicko-holsztyńskiej, to krążą tu stanowcze pogłoski, że rząd austriacki okazuje gotowość odstąpić swych praw do spóldziedziczenia księstw nadelbańskich za odpowiednie i bezzwłoczne wynagrodzenie pieniężne ze strony gabinetu pruskiego, a tem bardziej, że Austrija, przez obecne swe usiłowania, zdaje się zabezpieczyła swe stanowisko w Niemczech.

Wspominając nakoniec o dobrowolnem zwróceniu przez hr. Leona Skorupki mandatu swego jako deputowanego galicyjskiego na sejm, co ogłosił w *Czasie*, nadmieniam jednocześnie, że skłonionym został do tego przez arystokrację galicyjską, aby jego osobistość, tak mocno skompromitowana w ostatnich działaniach rewolucyjnych przeciwko Austrii, niezaszkodziła ich planom jakie przeprowadzić zamysłają u rządu tutejszego!

Zürich, d. 27 czerwca 1865 r.

Nadmieniłem w poprzedniej korespondencji że: z powodu nadesłanych kilkuset talarów do rozporządzenia p. Gillera, zanosi się na burzę w stowarzyszeniu kasy oszczędności. Przywidzenia moje ziściły się. Zebrania nadzwyczajne zwoływano nieustannie, z których każde huczniejsze i burzliwsze było od poprzedniego. Na ostatniem posiedzeniu w sobotę d. 24-go b. m., z pewnością przyszłoby do czynnych obelg pomiędzy szanownymi członkami stowarzyszenia, gdyby zany przez p. Giller, przeczuwając smutne następstwa (jakich nieraz był świadkiem), nie podał propozycji nowego głosowania dla obrania prezesa i rady. Obrano zatem p. Topolnickiego b. dygnitarza z organizacji litewskiej prezydującym, a Jaskłowskiemu, Giller, Gładysza i Żukowskiemu członkami rady nadzorczej,—którym przyznano zarazem władzę rozporządzania funduszami. Delegowani (którym szło głównie o talary), nie zadowoleni z takiego obrotu rzeczy, usunęli się ze stowarzyszenia z postanowieniem sformowania innego kółka. Już od trzech dni suszą mózg nad tem, jak ochrzcić to nowo utworzone stowarzyszenie. Przybędzie nam więc znowu jedna kość niezgody.

W d. 25 t. j. w niedzielę, odbyła się w „Café du Nord” ciekawa komedia. Towarzystwo bratniej po-

mocy oddało pod sąd b. komisarza rządu narodowego w poznańskim Skoraczewskiego, jako podejrzanego o korespondowanie do *Dziennik Warszawskiego*. Wiadomo wam, jak zawziętą walkę toczy tow. brat pomocy (którego jednym z najczynniejszych członków jest Skoraczewski), z towarzystwem kasy oszczędności. Nienawiść tę, objawiają nie tylko naczelnicy stowarzyszeń, ale i pojedyncze indywidualia jednego stowarzyszenia względem drugiego. Największym wrogiem Skoraczewskiego jest Giller, z powodu artykułów jakie Skoraczewski często o nim pisuje do *Nadwiślanina* i *Głosu Wolnego*. Giller oskarża więc Skoraczewskiego o pisywanie artykułów plamiących honor emigracji do *Dziennik Warszawski*. i umieścił nawet w d. 11 czerwca i następnych, odpowiedni artykuł przeciw korespondentowi. Towarz. brat pomocy uczuło się mocno tem dotknięte—w skutek czego zwołuje nadzwyczajne posiedzenie na którym postanawia: że Skoraczewski winien natychmiast za obrazę honoru, żądać od Gillera satysfakcji, lub w razie przeciwnym towarzystwo zmuszone będzie wykluczyć go ze swego zacnego grona. Zagrożony Skoraczewski tegoż samego dnia jeszcze wyzwał Gillera na pojedynek. Giller pojedyńku nie przyjął, gdyż uważałby za zbrodnię narażać życie swoje na niepewny los walki, w czasie kiedy naród polski najwięcej usług jego potrzebuje;—oświadczył przytem, że posiada dowody, że Skoraczewski koresponduje do *Dziennik Warsz.* i zdradza przez to najwznioślejsze cele emigracji (zapewne miał szanowny Giller na myśli wniosły cel wyłudzenia pieniędzy potrzebnych na pijatykę i łotrstwa). Na mocy takiej odpowiedzi Gillera, Skoraczewski oddany został pod sąd.

W sobotę zawiadomiono tak stawających w tej sprawie, jako i ogół o odbyć się mającym posiedzeniu sądu następnego dnia, to jest w niedzielę o godzinie 5-ej po południu w „Café du Nord”.

W dniu odbyć się mającego sądu już o 3-ej godz., wrzawa i krzyki dolatujące otwartymi oknami z kawiarni, uwiadamiały przechodzących ulicą szwajcarów, o jakimś (znanem im ze skutków) nowem zebraniu polaków. O godz. zaś 5-ej, szanowne grono sędziów, zajęło miejsca na galerijce wzniesionej, przeznaczonej w innym razie dla muzykantów grywających wieczorami. Trafniejszego doboru sędziów i miejsca do sądenia, niepodobna było uczynić—Zamczek obrany prezydującym — dalej: Bednarski i Ibiański (byli delegowani do sprzedaży biletów loteryjnych), Książd Jastrzębski i Pawłowski sędziowie—Landowski prokurator—a Kamiński b. student z Warszawy, przeznaczony został na obrońcę, gdyby zaszła potrzeba bronić kogo wrazie wyniknąć mogącej awantury, gdyż znany jest z atletycznej budowy ciała i odpowiedniej siły.

Po chwilowem uspokojeniu obecnych przez obrońcę, Landowski wystąpił na środek i wydeklamował oskarżenie, nad którym jak sam twierdzi, dwa dni i tyleż nocy łamał głowę — wstęp oskarżenia brzmiał mniej więcej w tych słowach: „Widzicie szanowni o-bywatele i wy sędziowie przed sobą człowieka (Skoraczewskiego) podejrzanego o wyjawianie naszych wzniosłych planów (czyż nie było lepiej powiedzieć „brudów” „zamiast planów), przed wrogami za pośrednictwem *Dziennik Warszawski*. Z obowiązku urzędu „mego, jako prokuratora, winienem albo zatrzyć tę „plamę z czoła zasłużonego krajowi obywatela Skoraczewskiego, albo uderzyć w tę pierś, która tysiącom bagnatów stawiała opór, broniąc ojczyzny!” i t. d. Szanowny prokurator nie wiele miałby pracy w wycieraniu czoła, bo tak jego własne jako też oskarżonego i sędziów zanadto były wytarte— a do uderzeń w piersi lub w bok nabrał dostatecznej wprawy w Warszawie.

Dalej—dodaje Landowski, że oskarżenie sformowano na mocy podejrzeń nieobecnego tu Gillera w imieniu którego staje Dr. Łukaszewski, współpracownik Gillera w redakcji „*Ojczyzny*”; żąda więc (prokurat.), ażeby sąd zbadałszy sumiennie i skrupulatnie cięższe na Skoraczewskim zarzuty, odpowiednio w sprawie tej zawyrokuje. (Tu obrońca zmuszony został powtórnie użyć władzy swej, gdyż kilku z obecnych, będąc w stanie nie zupełnie trzeźwym, dość głośno i niebardzo przyzwyczajenie robiło swoje uwagi o składzie sądu). Przystąpiono do badania Łukaszewskiego.

Łukaszewski jest jednym z byłych pełnomocników rządu narod. na księstwo poznańskie. Pomnąc jak przed powstaniem dla braku funduszów, często bez butów chodził i miał długów po uszy, za które nawet w cuchthauzie 2 miesiące pokutował, nie zaniebał korystając podczas swego urzędowania, jako pełnomocnik z okoliczności— i dziś cieszy się niezłą fortuną i jest poważaną w stowarz. kasy oszcz. figurą.

Zapytany Łukaszewski, czy red. *Ojczyzny* zamieszczając pod d. 11 czerwca artykuł w swem piśmie, wiedział, że Skoraczewski jest korespondentem *Nadwi-*

